SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 248. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 28, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 28-го ГРУДНЯ 1996 р. Ч. 248. РІК CIII.

СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИ УКРАЇНИ ВИЗНАЧИЛИ ВИБОРЧУ СТРАТЕГІЮ

Київ (УНІАР). — Дев'ятий позачерговий з'їзд Соціял-Демократичної Партії України (Об'єднаної) на чолі з головою партії Василем Онопенком ухвалив програму під назвою "Добробут і розвиток" та визначив виборчу стратегію партії.

Пріоритетним напрямком праці партії на найближчий час є зміцнення і активізація співробітництва зі стратегічними партнерами — незалежними профспілками, а також органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та об'єднаннями. З'їзд також постановив розпочати підготову до участи у виборах 1998 року до Верховної Ради України і місцевих рад, міських, селищних та сільських голів рад.

Делегати з'їзду також ухвалили угоду між СДПУ(О) та Національною конфедерацією профспілок України (НКПУ).

До правління партії обрано директора Української незалежної телекомпанії (УНТУ), керівника каналу "Інтер" Олександра Зінченка і відомого підприємця Григорія Суркіса. Деякі коментатори вважають, що керівництво СДПУ(О) є під великим впливом секретаря Ради національної безпеки і оборони України Во

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНЦІ ВИВЧАЮТЬ КОСМОС

Харків — Тут у Радіоастрономічному інституті Національної Академії Наук України розташований найбільший у світі декаметровий радіо-телескоп, за допомогою якого українські науковці вивчають далекі галактики і небесні тіла Сонячної системи.

Радіоастрономічні космічні дослідження харків'яни розпочали сорок років тому і за цей час створили потужну експериментальну базу. Їхні мобільні радіотелескопи з параболічними антенами дають ефективні результати під час досліджень у діяпазоні міліметрових радіохвиль.

Підготувавши теорію спектрів неоднорідних позагалактичних джерел радіовипромінювання, харківські науковці досягли успіхів у дослідженні пульсарів і запропонували модель активности галактик та створення квазарів, тобто інтенсивних джерел радіовипромінювання, які є на відстані більйонів світлових років.

Українські науковці також запропонували ефективні способи математичного моделювання для вирішення найскладніших завдань в галузі радіофізики, радіотехніки і радіоелектроніки. Сьогодні вони приділяють велику увагу вивченню Туманности Андромеди — найближчої гігантської спіральної Галактики.

Росія стрімко падає в депресію

Вашінґтон. — Кореспондент „Джорнал оф Коммерс" Майкл Лелівелдт на підставі докладної наукової аналізи економічної ситуації в Росії, приходить до висновку, що російська економіка, всупереч заявам і запевненням офіційних чинників, перебуває у глибокій кризі.

„Незважаючи на деякий попередній оптимізм, останні фактичні дані переконливо свідчать про те, що економічна ситуація в Росії тепер набагато гірша, ніж була в Америці в період „великої депресії" у 30-ті роки",— пише М. Лелівелдт.

Автор, між іншим, подає одну з цифр, приведених у документах Міжнародного валютного фонду Вінсентом Кеном і Євгеном Гавриленковим: виробництво електроенергії в Росії за період між 1989 і 1994 роками зменшилося на 20 відсотків.Крім того, в країні дуже багато електроенергії витрачається даремно, оскільки її „з'їдають" технологічно застарілі підприємства. Згідно з підрахунками аналітика з центру стратегічних і міжнародних досліджень Кіта Буша, валовий внутрішній продукт і обсяг промислового виробництва у Росії зменшились на 50 відсотків.

Росія потребує докорінного оновлення всієї своєї промисловости, однак їй весь час бракує інвестицій. Ось що про це каже К. Буш: „В минулому році прямі закордонні інвестиції в Росію становили тільки 1.9 блн. дол., тобто у 20 разів менше, ніж у Китаї".

(Закінчення на стор. 3)

Переговори між Ізраїлем і палестинцями продовжуються

Єрусалим. — Учасники ізраїльсько-палестинських переговорів наполегливо працюють над тим, щоб договоритися у справі міста Геброн на західньому березі ріки Йордан, міста з 160,000 палестинським населенням і 450 жидівськими колоністами. У той самий час Бенямін Нетаньягу, прем'єр-міністер Ізраїля, намагається заспокоїти міністрів свого кабінету та запобігти можливому розколові уряду.

Про перебіг переговорів у цій справі позвітував також Палестинський рад керівник палестинців Ясір Арафат і дехто уважає, що договір може бути підписаним вже наступного тижня. Коли це здійсниться, то тоді ізраїльські війська будуть негайно виведені з Геброну за виїмком тих, що залишаться для безпеки 450 жидівських колоністів і гробу патріярхів, святого місця обидвох віросповідань жидів і мусулманів.

Геброн залишивсь єдиним містом на західньому березі ріки Йордан, яке досі знаходиться під окупаційними військами Ізраїля, тому ситуація з приводу можливого полагодження долі міста є доволі напружено з обидвох сторін.

Одначе під тиском Денниса Росса, спеціяльного американського посередника для справ Близького Сходу, ізраїльські та палестинські офіційні чинники уважають, що ця справа буде позитивно вирішена вже в наступних кількох днях.

Україна почала випробування нового літака

Київ. — Авіяційне підприємство ім. Антонова передало на випробування новий транспортовий літак, який є першим аеропляном, сконструйованим в незалежній Україні, повідомили засоби масової інформації.

У новому моделі літака виправлено технічні вади, які мав його попередник, що розбився два роки тому під час випробування. Тоді у зіткненні з супроводжувальним літаком Ан-72 загинула вся залога у складі семи осіб.

Україна покладає великі надії на новий літак, сподіваючось вийти з ним на світовий авіяційний ринок.

„У світ виходити треба не з металом, не з сировиною, а все-таки із продукцією високотехнологічною, високотехнічною", — сказав у привітальному слові працівникам підприємства ім. Антонова Президент Леонід Кучма, який високо оцінив новий модель.

Проєктувальники сподіваються, що цей чотиридвигунний турбореактивний літак замінить на світовому ринку американський Ес-130 „Геркулес" і європейський Ес-160 „Трансол". Від продажу одного Ан-70 Україна може отримати щонайменше 5 млн. дол.

Крім України, у будівництві Ан-70 брали участь також Росія і Узбекістан. Серійне виробництво нового літака плянується здійснювати на Київському заводі „Авіа" та Самарському авіяпідприємстві в Росії.

Видано постанову щодо контролі ядерних матеріялів

Київ. — Уряд затвердив положення про державну систему обліку та контролі ядерних матеріялів, яке є обов'язковим для підприємств, установ та осіб, які використовують, перевозять або зберігають ядерні матеріяли, а також для органів влади, що здійснюють контролю у цій сфері.

Положення є частиною державної системи гарантій, яка задовольняє вимоги договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Вона включає комплекс технічних та організаційних заходів і застосовується до всього ядерного матеріялу, який використовується в мирних цілях у межах території України, під її юрисдикцією або знаходиться під її контролею.

Державний облік і контролю ядерних матеріялів здійснює Міністерство Економічної Безпеки.

Економіка Криму найгірша в Україні

Крим. — Група, яка перевіряла хід виконання законів України в Криму, на своїй нараді прийшла до висновку, що економічна ситуація на півострові значно гірша ніж по країні, повідомила 27-го грудня УНІАР.

„Незважаючи на допомогу Уряду України, економічна криза в Криму поглиблюється", — відзначили члени групи, які працювали в автономії два тижні, перевіряючи те, як там виконують укази та розпорядження Президента України, постанови Кабінету Міністрів щодо стабілізації соціяльно-економічної та політичної ситуації та зміцнення правопорядку в регіоні. У підведенні підсумків праці брав участь перший віцепрем'єр-міністер Василь Дурдинець.

Група виявила, що обсяги промислового виробництва за 11 місяців цього року зменшилися в Криму вдвічі більше, ніж в цілому по Україні. На 19 відс. зменшився прибуток підприємств, а заборгованість у платнях сягнула 161 млн. дол.

Головною причиною такого становища, на думку групи, є втрата керування економічними та соціяльними процесами та зростаючий вплив мафіозних структур. Йшло-ся про необхідність рішуче замінювати керівників, які нездатні працювати в нових умовах та зміцнювати державну дисципліну.

Учасники наради підкреслили, що неприпустимо розпалювати політичні пристрасті на півострові, натомість треба припинити протистояння між представницькими і виконавчими органами влади.

Л. Кучма похвалив хід фінансових реформ

Київ. — На зустрічі з новопризначеними головами районних державних адміністрацій Президент Леонід Кучма відзначив успіхи України у проведенні реформ у фінансовій галузі, повідомила 25-го грудня УНІАР.

„За рік, що минає, ми продемонстрували свою спроможність тримати фінансову ситуацію в руках", — сказав він керівникам районних адміністрацій Криму і восьми областей.

Президент позитивно оцінив проведення грошової реформи і протинфляційної політики, завдяки якій місячна інфляція впала до кількох відсотків. За словами Л. Кучми, цього року зменшився від'ємний торговельний баланс і значно зріс об'єм інвестицій. Президент відзначив, що сума інвестицій в 1996 році перевищила 1 блн. дол. і висловив певність, що цей процес буде продовжуватися наступного року.

Президент підкреслив, що міжнародна фінансова допомога і дальший хід реформ значною мірою залежатимуть від державного бюджету на 1997 рік. Він сказав, що наполягає на формуванні бюджету на нових податкових засадах.

Л. Кучма також висловився за те, щоб проводити продуману політику соціяльного захисту населення. Особливу увагу він приділив діяльності органів виконавчої влади на місцях, наголосив на персональній відповідальності керівників районних державних адміністрацій за стан справ у регіонах.

Президент є найпопулярнішим політиком

Київ. — Найпопулярнішим політичним діячем в Україні є Президент Леонід Кучма, згідно з опитуванням, яке провів Український центр економічних і політичних досліджень.

Опитування засвідчило, що Президента підтримує майже 21.5 відс. опитаних.

На другому місці за популярністю є прем'єр-міністер, якому довіряють 17 відс. опитаних. Голова парляменту і лідер соціялістів Олександер Мороз набрав 12 відс., а голова Народного Руху Вячеслав Чорновіл — 8 відс. Колишній прем'єр Євген Марчук здобув 7 відс. За лідера комуністів Петра Симоненка висловилося 3 відс.

Борг Уряду досяг 14 блн. гривень

Київ. — Прем'єр-міністер Павло Лазаренко повідомив, що загальна заборгованість Уряду сягнула 14 блн. гривень, поінформувала 26-го грудня УНІАР.

На зустрічі з головами районних державних адміністрацій прем'єр сказав, що заборгованість у платнях, стипендіях і пенсіях складає 3 блн. гривень, а решта, 11 блн. гривень, це борг публічним службам.

На думку П. Лазаренка, погасити цю заборгованість можна буде змінивши фіксовану дохідну частину державного бюджету від 41 блн. до 37 блн. гривень. Крім того, Уряд пропонує скоротити податки українським виробникам, що дасть їм змогу використати 7 блн. гривень на розвиток виробництва.

Прем'єр також зазначив, що Уряд хоче скасувати пільги, якими користуються понад 40 категорій населення. Наприклад, на сьогодні правом безкоштовного проїзду користується 27 млн. осіб, тобто кожен другий громадянин. За словами, П. Лазаренка, це одна з причин, яка привела до дефіциту бюджету. Недоторканими мають залишитися лише пільги для ветеранів, інвалідів і чорнобильців.

Безнадійно хворий опритомнів у Різдвяну ніч

Ню Йорк. — Тут опівночі з 24-го на 25-го грудня у нюйоркському шпиталі Белв'ю стався незвичайний випадок: опритомнів 19-річний Крістофер Бертран, який тривалий час був у комі і лікарі не мали надії на його одужання.

Цей молодий імігрант із Тринідаду навчався в одній із шкіл Квінсу і його дуже побила на вулиці бейзбольними бітами група тінейджерів. Травма головного мозку була настільки серйозна, що лікарі підготували матір до найгіршого. Однак вона не здалася і, сидячи біля непритомного сина, молилася, читала Біблію й включала на власному програвачі Різдвяну музику. Рівно опівночі К. Бертран відкрив очі. Мати і родичі хворого вважають це Різдвяним подарунком від Бога, а лікарі — незвичайним медичним фактом.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Г.УДОВЕНКО ВИСТУПИВ У ДИПЛОМАТИЧНІЙ АКАДЕМІЇ

КИЇВ. — Міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко виступив перед слухачами та викладачами Української дипломатичної академії. За його словами, відповідальність за гальмування українсько-російських відносин лягає на російську сторону. Напередодні гучної політичної акції щодо Севастополя українська і російська сторони дуже близько підійшли до остаточного розв'язання проблеми. Документально зафіксована приналежність Севастополя до України. Світовим співтовариством це визнано. Зовсім по-іншому цей факт трактується російським політичним естаблішментом, який спрямовує свої зусилля, за висловом Єгора Гайдара, „на перетворення свого потенційного партнера на потенційного ворога". Щодо передачі у 1954 році Україні Криму, тоді ж, паралельно з цією акцією, від України до Росії відійшов цілий ряд районів Харківської области, на основі яких було створено Бєлгородську область Росії. Міністерст-во Закордонних Справ України, за словами Удовенка, робить усе можливе для приїзду в Україну прем'єр-міністра Росії Віктора Чорномирдіна та для підготови до приїзду президента Росії Бориса Єльцина.

КОНФЕРЕНЦІЯ НРУ

КИЇВ. — Тут відбулася Перша всеукраїнська конференція Народного Руху України, у якій взяли участь 490 делегатів від областей, понад 30 депутатів українського парляменту, а також гості з Великобританії, ЗСА, Польщі, Мадярщини, Білорусі, Узбекістану, Росії та інших країн. Учасники конференції визначили становище Руху на виборах 1998 року, схвалили "Програму боротьби з бідністю", заініціювали програму "XXI століття: Україна в європейському домі", яка передбачає інтеграцію України в ЕС, ЗЕС та НАТО, і виступили за виведення російських військ з території України. Промовці констатували, що влада в Україні "не завжди демократична" і, переважно, "неукраїнська". Висновок такий: "Демократію утвердять лише демократи. Державу будуватимуть державники. Програму Руху можуть виконати тільки рухівці. Рух був і далі залишається опозиційною партією. Він має конкретні програми, виконання яких дасть змогу вивести Україну з економічної кризи, поліпшити життя людей".

НОВІ ПРАВИЛА ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ

КИЇВ. — Голова парляментської Комісії забезпечення свободи слова і засобів масової інформації Віктор Понеділко на прохання журналістів прокоментував зміст проекту закону про порядок висвітлення діяльности Верховної Ради України. За його словами, у документі детально реглементується порядок праці журналістів у Верховній Раді. Крім того, Комісія готує також проект закону про порядок висвітлення діяльности органів державної влади України. "Це буде такий закон, який багатьом не сподобається і декому буде боляче", — зазначив Понеділко.

ЗЛОЧИННІСТЬ ЗМЕНШИЛАСЯ

КИЇВ. — Упродовж цього року в Україні загальна кількість злочинів зменшилася на 4 відс., повідомив 24-го грудня міністер внутрішніх справ Юрій Кравченко. Виступаючи на поширеному засіданні колегії Міністерства Внутрішніх Справ, він також сказав, що кількість кримінальних злочинів впала на 6 відс. Працівники міліції знешкодили понад 700 організованих злочинних угрупувань. Незважаючи на ці показники, криміногенна ситуація в державі залишається досить складною. Найбільш напруженою вона є в Криму, Донецькій, Харківській, Одеській областях і в Києві.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР

КИЇВ. — Тут відбулося третє засідання правління Українського Науково-Технологічного Центру (УНТЦ), створеного представниками України, ЗСА, Канади і Швеції. На засіданні йшлося про третій етап фінансування проєктів УНТЦ. Це — багатостороння програма з нерозповсюдження ядерної зброї, яка дає можливості науковцям та інженерам, які працювали у сфері виготовлення зброї масового знищення, спрямувати свої зусилля на мирні цілі. Внесок ЗСА у цю програму склала 15 млн. дол. з програми Нана-Лугара, виділених Департаментом оборони ЗСА. На розвиток 36 нових проєктів було виділено 4 млн. 200,000 дол. Над проєктами працюють понад 700 українських науковців та інженерів, а також досить великий додатковий технічний персонал. Член правління з американської сторони Джан Борайт підтримав надання дотаткових 3 .4 млн. дол. для розвитку медичної технології, нешкідливих способів тестування, систем ядерної безпеки, конверсії енергії, виробництва інфрачервоних світових діодів та нових неметалавих і комбінованих матеріялів. Перші гроші понад 4 млн. дол. були виділені в грудні 1995 року та в травні 1996 року. Додаткові фонди ЗСА виділили тому, що американські експерти високо оцінили пропозиції українських науковців, оскільки вони відповідають цілям УНТЦ та політиці ЗСА в питаннях нерозповсюдження ядерної зброї. У засіданні взяли участь з канадської сторони Еміль Баран, із Швеції Мартін Галквіст, Україну представляв Віктор Бряхтар.

ПОРОННЕ СПОЛУЧЕННЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ГРУЗІЄЮ

ІЛЛІЧІВСЬКЕ, ОДЕСЬКА Обл. — Тут відбулося офіційне відкриття поронного сполучення між Україною та Грузією "Іллічівське-Поті". На врочистостях виступили: міністер транспорту України Іван Данькевич, міністер транспорту Грузії Мурат Адеішвілі і заступник прем'єр-міністра Азербайджану Ізад Рустамов. За словами І. Данькевича, про відкриття цієї поронної лінії домовилися президенти України, Грузії та Азербайджану. Ініціятором був Президент України Леонід Кучма, який вважає, що українські порти і залізниці повинні запрацювати з повним навантаженням і що через Україну треба пустити якомога більше транспортних артерій. Це буде на користь економіці усіх трьох держав.

Ю.БУЗДУГАН ДОМАГАЄТЬСЯ ПІДВИЩЕННЯ МІНІМАЛЬНИХ ЗАРОБІТКІВ

КИЇВ. — Голова Ради Соціял-Демократичної Партії України Юрій Буздуган під час зустрічі з журналістами сказав, що економічна політика Л. Кучми веде в глухий кут. "Альтернативна економічна антикризова програма має базуватися не на комуністичних чи монетаристських ідеологічних засадах. Вона повинна бути розроблена на тих засадах, які були у новому курсі президента ЗСА Франкліна Рузвелта. Перш за все вони дозволяють досягти балансу головнихмак-роекономічних показників. Ця політика має ґрунтуватися не на поступовій відмові від соціяльних гарантій, а створювати умови для їх реалізації", — зазначив Буздуган і повідомив, що він і його прихильники домагатимуться підняття розміру мінімальних заробітків до межі малозабезпечености, тобто до 70 гривень і 90 коп. на місяць. На його думку, це буде "головною умовою стабілізації ринку праці в Україні". Він висловив жаль, що такі монетаристи, як Віктор Пинзеник, цього не розуміють. Щоправда, Консультативна група представників міжнародних фінансових організацій у Вашінґтоні 17-го грудня розглянула пакет законів щодо бюджетної реформи, підготований Урядом України і представлений В.Пинзеником, і висловила задоволення його рівнем. В результаті країни-донори відкрили для України фінансування обсягом 3.5 блн. дол. на підтримку макроекономічних і структурних реформ.

БІЛЯ 200 ДЕПУТАТІВ ВЧИНИЛИ ЗЛОЧИНИ

КИЇВ. — За вісім місяців цього року 193 депутати різного рівня скоїли злочини, повідомив на засіданні парляментарної Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю генеральний прокурор Григорій Ворсінов. Однак, за його словами, місцеві ради не дали згоду на притягнення до кримінальної відповідальности 121 депутата. Частина справ закрита на підставі надуманих і незаконних формулювань, сказав він. Комісія прийшла до висновку, що цю проблему можна буде розв'язати з прийняттям Верховною Радою законів про скасування депутатської недоторканости, проєкти яких комісія подала на розгляд парляменту понад два роки тому.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Потепління може виявитися фантомом

Так звана холодна війна, що десятиліттями точилася між колишнім Совєтським Союзом і З'єднаними Стейтами Америки, відповідно тримаючи в постійному напруженні і їх союзників як у Европі, так і поза нею, здавалося, пішла в минуле, і з розпадом СССР повинні б щезнути останні рецидиви протистояння. А воно, виявляється, далеко не так. От недавно й міністер оборони Росії Ігор Родіонов у широкому інтерв'ю на російській телевізії відверто сказав, що "холодна війна між Росією і ЗСА ще не закінчилася. Треба пам'ятати, що у світі існують дві держави — З'єднані Стейти і Росія — які посідають величезний ядерний потенціял, здатний знищити світ протягом кількох хвилин. Ніхто сьогодні не може мати стовідсоткової ґарантії, що між тими державами не дійде до конфлікту". Родіонов відзначив, що представлені під час недавньої наради НАТО в Брюсселі пропозиції поширення Північно-атлянтійського оборонного союзу взамін на підписання порозуміння з Росією неможливі. Він також назвав передчасним та таким, що не вносить нічого конкретного, обмін офіцерами між російською армією і головним штабом НАТО. Кожне поширення НАТО за рахунок залучення до нього будь-якої держави Москва вважатиме безпосереднім актом проти неї.

Виступ І. Родіонова певною мірою суперечить попереднім висловлюванням міністра закордонних справ Росії Євгенія Прімакова, котрий ствердив, що Москва готова розпочати розмови щодо поширення Північно-атлянтійського оборонного співтовариства. Як відомо, розмови на тему поширення НАТО повинні розпочатися 8-9-го липня наступного року на його конференції в Мадриді. Позицію Москви шеф російської дипломатії виразніше висловив в інтерв'ю "Российской Ґазєтє" за 17-те грудня: "Метою нашого діялогу не є просто підтримування якихось стосунків з НАТО, а активні дії для того, щоб розвіяти наші занепокоєння і звести до мінімуму негативні для нас моменти в діяльності НАТО". Є. Прімаков зазначив, що Росія "надалі займає негативне становище щодо поширення НАТО, поскільки вважає, що воно суперечить її інтересам". Водночас Росія, зі слів міністра Є. Прімакова, є за діялог з НАТО, поскільки добре усвідомлює, що "ця організація є реальністю, з котрою слід рахуватися і з котрою потрібно підтримувати стосунки". Далі Є. Прімаков каже, що без участи Росії неможливо розв'язати проблеми европейської безпеки. Однак, на думку міністра, пріоритет у цьому повинен бути не за НАТО, а за ОБСЕ, "котра є організацією більш універсальною і була створена для вирішення загальноевропейських проблем".

Остання візита Є. Прімакова до Брюсселю і участь міністра оборони Росії І. Родіонова в нараді міністрів оборони НАТО засвідчують не лише активність російської закордонної політики в західньому реґіоні, але й те, що діялог між Москвою і НАТО ніби зрушив з мертвої точки. Проте, як підкреслюється в згаданій "Российской Газєтє", "гострі суперечності між Росією і НАТО утримуються й далі". "Москва, — сказав Є. Прімаков, — підпише порозуміння з НАТО про основи співпраці в забезпеченні европейської безпеки тільки тоді, коли НАТО візьме під увагу російські занепокоєння, викликані плянами його поширення на Схід". "Якщо нам вдасться розвіяти ці занепокоєння, то ми докладатимемо старань для підписання відповідного документу з НАТО. Якщо ні, то діялог матиме вивчаючий характер", — висловився Є. Прімаков на пресконференції в Москві після зустрічі з міністром закордонних справ Словаччини Павелом Гамжіком.

Усі ці діялоги, що носять "вивчаюче" навантаження, дуже нагадують "діялоги" часів згадуваної холодної війни. І вже зовсім незрозумілі вони для пересічної людини. Особливо, якщо до цього додати факт, що Москва не поспішає виконувати домовлености між ЗСА та СССР, а відтак і "щирі" обіцянки М. Ґорбачова і Б. Єльцина з початку 90-их років щодо ядерних розброєнь. За умови, коли одна зі сторін втрачає довір'я в іншої, світ може повернутися до не так давнього минулого, а часи потепління у стосунках між двома світовими надпотугами одного дня можуть виявитися фантомом, такою собі звичайною мильною бульбашкою.

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Анатолій Гороховський

ГОЛОС НАРОДУ — ГОЛОС БОЖИЙ

Розмова з генеральним консулом України в Чикаґо Віктором Кириком.

Заголовок цієї публікації, запозичений з латинської мови, на мій погляд, найкраще передає знання підсумків референдуму, що відбувся в Україні 1-го грудня 1991 року. Нагадую читачам, що в той пам'ятний день громадяни країни повинні були дати відповідь на питання: чи схвалюють вони прийнятий 24-го серпня 1991 року Верховною Радою Акт про проголошення назележности України та створення самостійної української держави — України? Як відомо, 90.3 відсотка учасників цього історичного за своєю суттю референдуму сказали „так". Отож, з часу проведення всенародного опиту минулого п'ять років і ця вікопомна дата стала приводом для розмови на цю тему з генеральним консулом України в Чикаґо Віктором Кириком.

— Найперше хотів би попросити пригадати, яким був для Вас той незабутній грудневий день?

— Здається, ніби все відбувалося вчора, настільки глибоко запала в пам'ять ця по-справжньому історична подія. Перший за календарем зимовий день в Києві, де проживала моя родина, був напрочуд лагідним, сонячним і теплим. Сама природа сприяла успіху референдуму, підказувала віддати свої голоси на незалежну Україну, за здійснення споконвічної мрії українського народу.

Разом зі своєю дружиною Світланою я пішов на дільницю для голосування. Незважаючи на ранній час, тут вже зібралося багато людей. З усього було видно, що кожному хотілося якомога раніше виявити свою воло...

— Який в той день панував настрій у киян?

— Не грали оркестри, не запрошували нас на концерти і в буфети. Настрій киян був стриманим. І це цілком зрозуміло, адже кожному доводилося вирішувати долю майбутнього України: чи бути її вільною і незалежною, чи продовжувати жити під імперським ярмом.

Результати, як відомо, виявилися кращими від усіх проґнозів. Пригадую, з яким нетерпінням чекали ми повідомлення лічильної комісії. У той час активно діяли певні сили, які добивалися, аби Україна і надалі входила до СССР. Та, незважаючи на шалену протидію лівих, референдум засвідчив, що майже все населення України, за вийнятком кількох відсотків, підтримало Акт про проголошення незалежности України.

На території України проживає чимало національних меншин. Переважна більшість їх висловила своє бажання жити в незалежній Україні, разом будувати самостійну державу.

Відзначаючи п'яті роковини референдуму, можна без перебільшення сказати, що з усіх колишніх совєтських республік лише Україна змогла мирним шляхом вирішити питання, які стосуються національних меншин, для них відкриті школи, виходять газети рідною мовою, створено всі умови для релігійного життя, дотримання національних звичаїв.

Прийняття нової Конституції, яка гарантує всім громадянам права і свободи, є ще одним з переконливих доказів того, що Україна впевнено йде по демократичному шляху, її визнали біля 150 країн, вона користується авторитетом у світовому співтоваристві.

Значну ролю у здійсненні демократичних перемін, прийнятті нової Конституції, відмови від ядерної зброї і перехід на рейки ринкової економіки відіграв Президент України Леонід Кучма. І тому цілком заслужено групою провідних вчених ряду університетів Америки та Европи його висунуто на здобуття Нобелівської нагороди миру 1997 року. Користуючись нагодою, хотів би звернутися до діяспори із проханням підтримати цю пропозицію.

— Нещодавно під час вакацій Ви побували в Україні, мали зустрічі з державними діячами, а також відвідали рідні місця. Поділіться, будь ласка, своїми враженнями.

— Якщо коротко, то слід сказати, що Україна піднімається на ноги, певних успіхів здобуто в справі демократизації суспільства, приватизації підприємств, введено в обіг нові гроші, що в свою чергу сприяло стабілізації цін на ринку. Деякі райони домоглися поліпшення умов життя населення. Наведу такий приклад. Подзвонив я своєму знайомому, який очолює педагогічний колектив однієї із столичних шкіл, і поцікавився, за який останній місяць вчителі одержали зарплату. У відповідь почув: у нас ніяких затримок досі не було, як двічі на місяць одержували гроші, так нам реґулярно їх і видають. Йдеться про Старо-Київський район.

Прочитавши ці рядки, дехто може подумати, що генеральний консул прикрашає дійсність. Ні, я добре знаю про шахтарські страйки, про страйки працівників освіти медичного персоналу, пов'язані з тривалою затримкою заробітної платні. Таких фактів можна навести чимало. Вони свідчать не тільки про скрутне економічне становище, яке зараз переживає Україна, але і про те, що чимало керівників не виявляють занепокоєння тим, що їхні підприємства фактично припинили свою діяльність, очікуючи на допомогу з боку Уряду.

Мій досвід переконує, що найбільше люблять скаржитися керівники, які не вміють чи не бажають працювати, і взагалі люди із смаком до „легкого життя" за рахунок ближніх.

— Справжній керівник не може жити і успішно працювати, не маючи завтрашньої радости. Чи довелося вам з такими людьми зустрічатися?

— Наше консульство причетне до укладання угоди про партнерство Черкаської области України та стейту Айова. Були передбачені заходи, спрямовані на надання взаємної допомоги, обміну досвідом. І сьогодні мені приємно відзначити, що цей документ набув конкретного втілення... Перебуваючи на Черкащині, я мав можливість оглянути кукурудзяні поля, оброблені за американською технологією. Душа радіє, коли бачиш такі плантації: жодного бур'яну, стебла кукурудзи величезні. Не дивно, що врожай, зібраний з цих площ, перевищив всі місцеві показники.

Життя підтверджує мудрий вислів клясика української літератури Олеся Гончара, який сказав, що людина — не піщинка, а творець історії, здатна вплинути на сучасність і майбутнє.

— Якщо вже мова зайшла про українсько-американські відносини, та просив би сказати кілька слів з цього приводу.

— Читачі, напевно, знають, що ще донедавна американські державні діячі дивилися на Україну через Росію, не сприймали її як велику европейську країну. Але тепер інша справа. Важко навіть уявити собі, якою була б Україна, якби нам не вдалось налагодити українсько-американське співробітництво. На сьогодні наше співробітництво з Америкою вийшло на рівень стратегічного партнерства. А це означає значне збільшення фінансової, технічної та інших видів допомоги, спрямованої на те, щоб прискорити вихід нашої країни із кризи, піднести рівень промислового та сільсько-господарського виробництва. І все це в кінцевому рахунку сприятиме поліпшенню умов життя народу.

— І, нарешті, заключне запитання: якби сьогодні повторити референдум, що відбувся п'ять років тому, які були б його підсумки?

— Я певний, що не менше людей відповіли б позитивно на поставлене питання. Історією доведено, що людина знаходить щастя тільки на тій землі, господарем якої вона є, де повністю розкріпачено її працю, її талант, де вона, скоряючись велінню серця, всі сили віддає творенню нової держави.

Марта Тарнавська

Вихід у світ в одежі стереотипів

"From Three Worlds: New Ukrainian Writing," edited by Ed Hogan, with guest editors Askold Melnyczuk, Michael Naydan, Mykola Riabchuk, Oksana Zabuzhko, Boston: Zephyr Press, 1996, (Glas: New Russian Writing, 12). $12.95 paperback.

II

В прозі віддзеркалений побут сьогоднішньої України, є в ній елементи макабру і гумору і туги за цим вимріяним вищим, „третім світом" (не тільки в Кононенко, але і в Москальця, і в Шевчука). В поезії неоднократно пробиваються глибокотрагічні нотки після чорнобильської доби. Кожен читач має право на власні уподобання і власний вибір. Мені в антології найбільше подобається проза Валерія Шевчука („Місяцева зозулька із ластів'ячого гнізда") і Костянтина Москальця („Досвід коронації"), а з поезії — вірші Наталки Білоцерківець і Оксани Забужко. Але саме тому я маю претенсії до редактора: повість Шевчука надрукована із значним скороченням, а це вийшло дуже не на користь самій антології: її варто було надрукувати повністю. Таня Д'Авіньон має славу ориґінального фотографа, але вибір її фотографій в антології такий невдалий, що, на мою думку, не варто було давати їх взагалі. Заощаджене місце можна було зужити на решту повісти Шевчука. Що більше: ілюстрація, яка відкриває книжку і надає тон усій збірці, — це фотографія роботи Тані Д'Авіньон, яка зображує українську селянку в хустці і вишиваній блюзці із рукою, покладеною на груди. Важко уявити собі гіршу ілюстрацію до книжки літературного аванґарду! Солодкавий стереотип культури колгоспного рівня! Але це — не єдиний стереотип. Антологія появилася як 12-ий випуск серії Glas: New Russian Writing. Це серія окремих тематичних випусків сучасної російської літератури, що появляються під загальною редакцією Наташі Перової з Москви і Арча Тейта, з відділу російської літератури университету Бирмінґгем в Англії. Серія „Ґлас" широко реклямується в антології: окремі її випуски присвячені таким темам, як Булґаков і Мандельштам, автори-жінки, автори-лавреати літературних нагород, автори-жиди — все це, очевидно, в сучасній російській літературі. Українська антологія в цьому товаристві сприйматиметься непоінформованим англомовним читачем як реґіональний різновид „великої російської літератури"...

Я вже мала нагоду кілька разів виступати в пресі з апелем, щоб заснувати фундацію для англомовних перекладів з української літератури, щоб почати видання якщо не реґулярного журналу англійською мовою, то бодай неперіодичної серії, присвяченої українській літературі. Вперше підняла я цю ідею в „Свободі" ще в жовтні 1987 року. Пропаґувала я цю справу кількакратно і пізніше (в журналах "Ukraina", „Всесвіт"), в розмовах з різними літературознавцями і на Заході, і в Україні. Не знаходила, на жаль, підтримки, зрозуміння і справжнього бажання взятися за таку справу. А я переконана, що справа ця зовсім реальна і здійснима. Англомовних літературознавців і пререкладачів високого рівня маємо на Заході чимало, а література України — і сучасна і клясична — має багато творів, що їх варто було б перекласти і вивести у широкий світ. Навіть і меценатів на таку справу можна б знайти швише, як на багато інших проєктів. Ось навіть у цій антології, що вийшла під фірмою „Ґласу", відмічено фінансову підтримку не тільки National Endowment for the Arts, але і приватних фундацій Воскобійників, Іванціви́х, а підтримку оголошеннями дали і Наукове Товариство ім. Шевченка, і Гарвардські Українські Студії. Невже ні УНІГУ, ні КіУС, ні Ukrainian Academic Press, ні Видавництво „Свобода" (що було колись видавцем антології Their Land) не вміють і не бажають проявити ініціятиву в цьому напрямі? Саме цій летарґії і безініцятивности треба завдячувати, що українська література виходить у широкий англомовний світ знову ж таки з ласки і під покровом „старшого брата"!

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про рік, що відходить від нас

Ще один рік відходить поза наше життя, як відходить і з життя держав, народів і цілого світу. Для одних він пролетів космічною стрілою, для других — тягнувся в безконечність, як жвачка, але для всіх однаково закінчиться із 31-им грудня.

Як різноманітно його ми всі перебули та з як різними відчуттями його прощаємо, залежно від віку, обставин, подій і особистих переконань. Бо хоча б як і важливі були ці відомі загально політичні чи світові події — кожний тепер насамперед згадує події зі свого особистого життя і таки трохи узалежнює від них свою опінію щодо вигасаючого року.

Колись у грубому записнику Романа Купчинського, що його я мала нагоду перечитувати, готуючи збірку його афоризмів, знайшла я так характеристичний для нього чотировірш:

„Малому дні, як тижні
Дозрілому, як дні,
А як швидкі години
Старенькому мені..."

Звичайно це свята правда і тому постійно переконуємося, що старим людям час летить з подвійною швидкістю. Значить і цей проминаючий рік для мене і моїх ровесників мусів проминути дуже скоро. Але не так воно завжди є. Ось подає, як мотто свого традиційного різдвяного листа до всіх знайомих, одна із тих прихильних мені душ, що далеко ще не є в бальзаковому віці: „Кажуть, що чим старша людина, тим скорше їй час летить. Я є ще замолода, щоб бути стара, але якщо судити по тім, яким темпом попередній рік втік, я є абсолютно застара, щоб бути молодою..."

Для контрасту мушу признатися, що цей рік видався мені особливо довгий і повний не надто позитивних моментів — отже, чи я ще молода?

Напевно кожний із читачів О-КИ може окреслити собі вік відповідно до стану душі, до сили переживань, щоб сказати, чи він почувається дуже молодим чи дуже старим. Але напевно це ствердження заховає для себе, як також і ті особисті події, які вплинули на його почуття. Для всіх нас було, однак, досить загальних подій, що тепер немов на відеострічці перекручуються перед очами поставлені на „рівайнд".

Що маємо поставити ми, українці, на першому місці загальних подій 1996 року? Тут хіба не буде сумніву і всі скажемо в унісон: схвалення Конституції і відзначення 5-річчя незалежности. Хтось негайно після цих політичних подій поставить спортову, а це участь першої незалежної української репрезентації в Олімпійських іграх. А далі із українських подій, що записалися за останній рік, то вже вибирайте, що кому довподоби. Розуміється, тут знайдеться кілька ювілеїв, декілька нагород та іменувань „визначними", декілька „непересічних" концертів чи академій та неодмінно численні, різні, збори. Не забудьмо ще згадати і рясне відслонення нових пам'ятників і низку політичних зібрань з бурхливим перебігом. Це так із ясних моментів минулого року. А тоді вже прийде час згадати і не дуже світлі у нашій спільноті, позначені смертю, часом природною, а часом плянованою.

Про „американський" минулий рік будуть довго і нудно писати тепер усі газети і журнали, вичисляючи політичні та інші помітні події. Ми або кинемо на цей список оком, або їх проминемо. Але напевно кожний із нас згадає, що вибори і передвиборча боротьба зайняли помітне місце у 1996 році, майже так, як безконечний процес О. Джей Симпсона, або досі невияснена летунська катастрофа, яка поховала у хвилях океану біля Ню Йорку 240 осіб. Ще може хтось зі жалем згадає Боба Дола і його програму, а хто інший з жахом одне чи друге убивство, що викликало багато галасу у всіх засобах публічної інформації.

Все це, однак, зникне безслідно, розсипавшись іскрами із нашої пам'яті зі швидкістю новорічної кулі, що летить стрімголов униз, віщуючи прихід 1997 року, на славному Таймс Сквері. Залишаться, однак, з нами особисті спогади і переживання ще надовго, а часом назавжди — для одних гарні, для других погані й сумні. Одним вони допомогли пережити минулий рік дуже стрімко, а для інших немов видовжили його у безконечність.

Прощай нарешті, старий роче — вітай рочку новий!

О-КА

Марія Я. Косовичева

Щедрий вечір, Україно моя!

Там над ріками — на сході,
На високім небозводі,
Ой, там сяє зоря!
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Там шумлять свячені води,
Хоч зима, сніги, негоди...
Ой, там сяє зоря!
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Ой, там п'ють ту воду люди...
Ллють цілющу силу в груди!
Ой, там сяє зоря!
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Ой, дай, Боже, сил набрати!
Ой, щасть, Боже, тьму прогнати!
Хай нам сяє зоря!
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Хай нам сяє, не згасає
Понад нашим Рідним Краєм
Щасна Божа зоря!
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Соціял-демократи...

(Закінчення зі стор. 1)

лодимира Горбуліна.

На підсумковій пресовій конференції голова партії В.Оноренко сказав, що СДПУ(О) — партія лівоцентристського спрямування, головним завданням якої є відстоювання інтересів незалежних профспілок, органів місцевого самоврядування та інших структур суспільства. Партія бореться за створення такої суспільної системи, у якій влада була б під контролею громадян.

На запитання журналістів щодо зв'язку організації з великим капіталом відповів заступник голови СДПУ(О) Юрій Плужников, який вважає, що саме така центристська партія є найзручнішою нішею для великого капіталу, який навряд чи схоче "лівіти" або "правіти".

В.Оноренко зазначив, що очолювана ним партія зорієнтована на европейську соціял-демократію і на її цінності. Україна, на його думку, має поступово інтегруватися в Европу, але водночас не повинна іти на якісь різкі кроки щодо Росії. Тут треба шукати розумну середину і вести переговори з поміркованими структурами, оскільки російський парлямент зайняв антиукраїнське становище. Сьогодні затримка з підписанням широкомасштабного договору між обома країнами залежить більше від Росії, ніж від України. Оноренко також сказав, що прийняті останнім часом політичні й економічні рішення свідчать про вплив сторонніх, закордонних сил, які хочуть повернути все назад. А цього допустити не можна.

В Росії, за словами Оноренка, структурованої соціял-демократичної політичної організації немає, тому українські соціял-демократи не мають змоги вести серйозний діялог. Російська партія "Яблоко" є центристською, але вона не заявила чітко про свою ідейно-політичну орієнтацію. Та в будь-якому випадку широкомасштабний українсько-російський договір потрібний, сказав, Оноренко, бо іншого шляху немає.

ПРОХАННЯ З ПЕРЕМИШЛЯ

Товариство „Український Народний Дім у Перемишлі" повідомляє, що рішенням його Управи дня 16-го листопада 1996 року покликано в життя Стипендійний Фонд ім. Ярослави Поповської. Подія ця — не випадкова, оскільки дбайливість про виховання та освіту молодого покоління українців у Польщі завжди вважали ми своїм першочерговим обов'язком. Невипадковим є теж ім'я патрона новоствореного фонду, бо праця з дітьми та молоддю стала змістом жертвенного життя світлої пам'яті Ярослави Поповської. Покликання цієї установи саме й є втіленням в життя її заповітної мрії.

Завданням фонду буде ініціювання та підтримка усіх громадських заходів, спрямованих на всебічний розвиток освіти нашого наймолодшого покоління. Здійснюватимемо ту ціль, між іншим, допомагаючи фінансово як українським школам, що діють у Польщі, так і окремим учням — в першій черзі тим, яким матеріяльні нестатки стають на перешкоді в навчанні рідного слова, історії, культури, а також тим, що виявляють особливі здібності в окремих ділянках науки та мистецтва. Працею фонду займатиметься Рада стипендійного фонду, в склад якої увійшли: Януш Беднарський, як голова, Мирослав Бачик — заступник голови та члени — Юліян Бак, Андрій Чорній та Андрій Комар.

Вважаємо, що продовженням діла, якому проф. Поповська присвятила усі свої здібності та сили, є нашим обов'язком перед її пам'яттю й обов'язком кожного, кому не байдужий наш завтрішній день. Отож звертаємось до громади з закликом підтримати фінансово цю ідею, підтримати молоде покоління — нашу надію на краще майбутнє!

В імені Ради стипендійного фонду

мґр Юліян Бак,
мґр Мирослава Бачик

Грошові вплати просимо надсилати на банківський валютний рахунок: Stowarzyszenie "Ukrainski Dom Narodowy v Przemyslu", Pekao S.A.O/Przemysl, Nr. 565004-05200128-2701-7874. Можна також висилати потверджені чеки (certified check) або грошові перекази, виставлені на Stowarzyszenie "Ukrainski Dom Narodowy v Przemyslu", 37-700 Przemysl, ul. Kosciuszki 5.

Всім жертводавцям подякуємо окремо на сторінках української преси.

Відбулися 15-ті Збори НТШ в Америці

15-ті зчерги Загальні Збори найстаршої наукової української організації відбулися в Ню Йорку в дні 23-го листопада 96-го року у власному домі при 4-ій авеню. Збори традиційним порядком відкрив голова проф. Леонід Рудницький вшануванням пам'яти померлих членів — а було їх справді подостатком із такими визначними постаттями як ред. Іван Кедрин-Рудницький на чолі.

У президії Зборів засідали проф. Святослав Трофименко, Мирослава Знаєнко, заступник, Ярослав Залїпський і Анна Процик — секретарі. Першим завданням президії, після прийняття порядку нарад, було відчитання привітів, які наспіли: від УВУ за підписом ректора проф. Мирослава Лабуньки від проф. Володимира Жили і Відділу НТШ в Чікаґо.

Обрання комісій і перевірка протоколу з попередних Загальних Зборів з-перед трьох років перейшли звичайним способом, а увага присутніх зупинилася на звітах членів Управи, секцій, комісій та осередків праці. Більшість членів Управи виготовила свої звіти на письмі так, що присутні могли слідкувати їхній зміст. Ключевим був, як це і годиться, звіт голови, в якому він порушив загально цілу широку діяльність НТШ в ЗСА, зупиняючись на головних її акціях, з яких він як першу подав тісну і плідну співпрацю з НТШ у Львові, де регулярно появляються „Записки НТШ", які на його думку, творять найбільш серйозну наукову серію, яка тепер виходить в Україні, а може в українському світі взагалі. Л. Рудницький згадав численні конференції, спільні із різними науковими установами України і дальші пляни в тому напрямі, про співпрацю з науковими організаціями так України як і діяспори у виданнях і наукових конференціях. На його думку є надто мало інформації про дію НТШ в українській пресі, як також надто мало ще використовується всі технологічні сучасні засоби. Важливою ділянкою праці уважає голова притягнення молодого членства із рядів українських науковців і тут він згадав зрозуміння, яку ця акція має в українській громаді та як приклад дав Юрія Кузіва з Флориди, що подарував 100.000 дол. на стипендії для молодих науковців. Голова у своєму усному звіті виразнив подякою своїх найближчих співробітників у звітовому часі, а це першому заступникові Олексі Біланюкові, науковому секретареві Ларисі Онишкевич і заступнику Володимиру Ракові за його професійну працю у фінансовій ділянці, як також Василеві Калиновичу за ведення серії академічних викладів, а директорові канцелярії Миколі Галіву за віддану, самопосвятну працю.

З черги присутні заслухали звітів заступника голови і наукового секретаря Л. Залеської-Онишкевич, яка проявляла дійсно широку та плідну діяльність так на видавничому відтинку як і організації наукових конференцій, панелів, доповідей і програм. Вислід видавничої діяльности виказуються у 14 виданнях, що появилися за звітовий час, в тому деякі у спів-праці з іншими науковими інституціями. З постійних наукових конференцій завжди була активна участь членів НТШ в конференціях AAASS, Міжнародній Асоціяції Україністів, Шевченківських, а цілий ряд інших мало за звітовий час підтримку та співучасть членів НТШ А.

Завжди діловий фінансовий звіт із діяльности та прибутків і видатків зложив В. Рак — заступник голови і фінансовий діловод, пропонуючи бюджет на черговий рік у висоті 199.000 дол.

Р. Андрушків заступник голови і голова комп'ютерської комісії, подав присутнім інформації про улаштування комп'ютерної системи для бібліотеки НТШ і впровадження інтернету.

Про кропітну щоденну працю в НТШ звітував директор канцелярії М. Галів, який подав, що в приміщеннях НТШ відбулося 70 доповідей і конференцій, а в його канцелярійній праці вписано 1783 позицій.

В. Калинович поінформував, що відбулося 54 суботніх доповідей із різною тематикою з пересічною участю 30 осіб.

Таня Кейс і Світлана Андрушків звітували за працю бібліотеки НТШ та архіви, які подаровано за три роки, з проханням затвердити бюджет для бібліотеки. За ЕУ і історичну секцію звітував В. Маркусь, за філологічну в заступстві Л. Онишкевич, за стипендійну І. Фізер і на закінчення звіт Контрольної Комісії зложив В. Ленцик, висловлюючи особливу подяку В. Ракові й М. Галіву.

Останнім забрав слово голова НТШ у Львові Олег Романів, складаючи привіт, згадуючи за спільні акції та видавничу діяльність. В широкій дискусії забирали голос майже усі присутні висуваючи справу притягнення молодих членів до НТШ, як одну із ключевих. Обговорено також питання конечної зміни та усучаснення статуту, що вимагає окремої уваги та праці.

Вкінці голова номінаційної комісії М. Знаєнко запропонувала склад проводу на чергові три роки, який присутні прийняли оплесками. Головою переобрано Л. Рудницького, екзекутивним заступником Л. Онишкевич, дальшими заступниками В. Стойка, як наукового секретаря, В. Рака — фінансового діловода, членами — В. Маркуся, С. Трофименка, І. Фізера, Р. Андрушкова і секретарем О. Кузьмович. Контрольну Комісію очолив знову В. Ленцик, до Світової Ради НТШ увійшли В. Стойко і М. Лабунька, а їх заступниками є А. Кіпа та М. Знаєнко. 17 членів НТШ обрано до поширеної Управи з цілью тісної співпраці з іншими науковими установами. В номінаційній комісії працювали крім М. Знаєнко, М. Прокоп, Т. Кейс, Л. Романків, Р. Андрушків. Присутні прийняли також без дискусії запропоновані Л. Онишкевич резолюції в числі сімох, в яких підкреслено важливість покликання статутової комісії для опрацювання нового статуту НТШ, доручено новій Управі простягнути допоміжну руку приїжджим науковцям з України та молодим силам в діяспорі і ствердженo, що НТШ буде далі притримуватися у своїх виданнях соборного правопису із 1929 року.

Слово переобраного Світовою Радою і НТШ в ЗСА Л. Рудницького закінчили 15-ті Збори подякою за вибір і ствердженням, що діяльність НТШ є доконче потрібна, як найстаршої української наукової установи, якої вклад в нашу культуру та науку є незаступимий.

Л. Рудницький

В часі зборів була виставка виданих НТШ А та його членами творів, що дало живий доказ діяльности товариства.

Вечір на пошану ред. І. Кедрина

Безпосередньо після Загальних Зборів НТШ А відбувся вечір на пошану св. п. ред. Івана Кедрина-Рудницького, одного із довголітніх членів Управи і дійсного та почесного члена НТШ, що вперше не був вже присутній на зборах.

Вечір відкрив голова НТШ А Л. Рудницький коротким теплим словом про Покійного, а відтак передав провід у руки д-ра Мирослава Прокопа.

Із доповідями і споминами про кольоритну постать редактора, що доживши працюючи як журналіст і публіцист до 99-го року життя виступили: Василь Калинович, Ольга Кузьмович, Василь Маркусь і Олег Романів. Усі вони згадували многогранну працю покійного сеніора українських журналістів, його активність, бистроту думки і його опубліковані праці у формі двох збірників та поодиноких політичних довідок, як також незчислені сотні статтей до щоденника „Діло", „Свобода" і до різних видань політичних, комбатантських і журналістичних. Згадувано його активність на політичному, але і культурному відтинку спершу у Києві, відтак у Львові, а вкінці в Ню Йорку. Усі доповідачі за виїмком О. Романова згадували різні моменти із співпраці та виміни думок з ним так в НТШ, як і в СУЖА та інших організаціях, де він був завжди активний. Останній доповідач О. Романів подав відношення до ред. І. Кедрина української спільноти у Львові та поваги і пієтизму, який ред. І. Кедрин посьогодні має у тому місці, що було найближче його серцю. На вечір прислала привіт одинокий близький член родини св. п. І. Кедрина, Марія Сокіл-Рудницька, яка із-за стану здоров'я не могла прибути.

Постановою видати збірку споминів та доповідей про Покійного саме у НТШ А закінчено цей вдалий вечір.

О. Кузьмович

ДОСЛІДИ НА 220,000 ПАЦІЄНТАХ Медікер проведені д-ром Джеймсом Джоллісом, з Медичного центру Дюк університету в Дургам, Північна Каролайна, ствердили, що коли хворих на серцевий приступ лікують кардіологи, то вони мають більші можливості лишитися живими, як ті, котрих лікують лікарі загальної медицини. Ці досліди опубліковані в найновішому числі „Медичного Журналу Нової Англії", занепокоїли багатьох щодо політики деяких фірм медичного забезпечення, котрі покладаються більше на лікарів загальної медицини, чим на спеціялістів.

СИЛЬНА СНІГОВІЯ НАВІСТИЛА околиці гірського пасма Сієрра Невада та позбавила електричної потуги у десятках тисяч житлових будинків. Приблизно 40,000 клієнтів газово-електричної компанії Пасифік у підніжжі згаданого гірського пасма залишились без електрики, а речник фірми зазначує, що направа потриває кілька днів, але всі сподіваються що на Різдво люди матимуть так тепер в щоденному житті конечну [illegible]

Менор коледж вирізнив стипендіями академічну досконалість

Недавно, під час гостини річних стипендій Менор Джуніор коледжу, вирізнено академічну досконалість нових студентів і тих, котрі повернулися продовжувати студії.

На кемпусі коледжу, в авдиторії академічного будинку Матері Божої Неустанної Помочі, роздано понад 20 стипендій. Особливою була передача двох стипендій на повний час студій у Менорі — президентська стипендія менору і стипендія Йосифа і Рози Ваврів.

Президентська стипендія запевняє повну оплату студій тим новим студентам, яких кумулятивний стан є у найвищій одній третій їхньої градуаційної кляси середньої школи. Цю стипендію надано Дон Марії Сіррото (Бензалем), і студентці, що повернулася на студії, Ерін Кеннеді (Факс Чейс), яка дістала стипендію за постійну 3.0 середню точок.

Стипендії Йосифа і Рози Ваврів, надані на підставі критерій президентської стипендії менору, вручено новим студентам: Алегрі Борнеман (Гетфілд), Пітер Еспозіто (Норт Торресдейл), Меґен Фолі (Норт Торресдейл) і Сарі Локлі (Рокледж). Одержали стипендії також студенти, що повернулися: Майкл Гії (Соммердейл, Н. Дж.) Кеpолайн Корченскі (Бензалем), Гетер Марін (Вілмінґтон, ДЕ), Донна Мекнемі (Франкфорд) і Антоні Нізіо (Бензалем).

Росія стрімко...

(Закінчення зі стор. 1)

Відомо тим часом, що підставовою причиною господарського занепаду Росії є її тіньова економіка, неправедні капітали якої вивозяться за кордон і скорумповані урядові структури не зацікавлені покласти цьому край.

ХОЧ ВИБОРИ ГУБЕРНАТОРА Каліфорнії відбудуться щойно за два роки, та проголошені і непроголошені майбутні кандидати, котрі готуються замінити губернатора Піта Вілсона, вже розпочали свої політичні маневрування. Бути губернатором Каліфорнії, одного з найбагатших і політично найсильніших стейтів країни, без сумніву значним осягом, зокрема коли губернатори Каліфорнії є відомі з того, що дуже часто наступним кроком їхньої політичної кар'єри стає Білий Дім. Оголошеними вже кандидатами є помічник губернатора демократ Ґрей Дейвис і генеральний прокуратор стейту республіканець Даніел Лангрен, а серед можливих такі політичні особистості, як Леон Панетта і сенатор Діянна Файнстін та інші.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ МІСЦЕВА шкільна рада в Овкленді, Каліфорнії, вирішила, що багато із їхніх 28,000 муринських студентів не розмовляють стандартною англійською мовою, бо вони уживають характеристичну для них і зовсім відмінну мову, що її називають „Ібонікс" або „Чорна англійська". З уваги на це, вона уважає, що цю мову треба увести у шкільну програму щоб дати змогу муринським дітям здобути кращу освіту. Проти цього гостро виступив відомий муринський активіст і політичний діяч пастор Джессі Джексон, який уважає ці рішення нерозумними та образливими для усіх африканського походження в цілій країні. З думками Дж. Джексона погоджується багато інших, які уважають, що це є дуже расово дискримінаційне рішення.

ДЕСЯТИРІЧНА МЕШКАНКА нюйоркського стейту знаходиться в задовільному здоровельному стані, після того, як постраждала від важких попечень, відкриваючи святочний дарунок. Джордан Рірдон зазнала важких попечень на грудях і лиці від вибуху, що стався, як вона відкривала через пошту доставлений пакунок до хати її батьків на передмісті Олбані. У лікарні вона пробуде найменше 10 днів.

РОСІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Борис Єльцин твердить, що доконче потрібно міжнародної збройної сили, щоб полагодити існуючу перуанську кризу. Він хоче, щоб Росія і країни групи „великої сімки" післали до Ліми протитерористичні загони для визволення закладників, якщо перуанський президент Альберто Фуджіморі на це погодиться. В окремому листі до перуанського президента Б. Єльцин пише, що Росія хоч і немає своїх громадян серед закладників, готова негайно післати свій антитерористичний загін до Ліми.

У ВІВТОРОК, 24-ГО ГРУДНЯ, федеральний суддя не дозволив на фінансову поруку оскарженого у шпигунстві Ерла Піттса, зазначуючи, що існує велика правдоподібність, що ув'язнений агент ФБІ може використати це для втечі від правосуддя. Е. Піттс, агент ФБІ з 13-річним службовим стажем, був оскаржений минулого тижня у продажі американських таємниць Москві. Якщо йому буде доказано його провину, то йому можуть присудити досмертне ув'язнення і 250,000 карі гривною за кожне із 12 оскаржень. Речинця розправи ще не встановлено.

У ВІВТОРОК, 24-ГО ГРУДНЯ, під час Свят-вечірної відправи в одній з церков Франкфурту в Німеччині, незнайома жінка привела в дію заховані дві ручні гранати, вбиваючи себе та дві інші присутні на відправі жінки. Крім того, більш як десяток осіб було поранено, з яких дві особи знаходяться в критичному стані. Досі місцева поліція не може знайти причини цього самовбивства, як і не може розпізнати, хто була ця жінка та що спонукало її до цього кроку.

У ВІВТОРОК, 24-ГО ГРУДНЯ, кубинський парлямент схвалив закон, якого прицілом є протидіяти американському законові Гелмса-Вертона, котрий посилив економічне ембарго проти Куби. Президент Фідель Кастро підкреслив, що схвалення цього закону дасть більші запевнення закордонним вкладникам капіталу. Новий закон Куби уневажнює будь-які вимоги, зроблені в рамках закону Гелмса-Бертона, і зазначує, що американці, котрі домагатимуться своїх прав після американського закону, будуть позбавлені всяких можливостей будь-якого полагодження цієї справи, якщо Гавана і Вашінгтон у майбутньому розв'яжуть це питання.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Львівський Державний Інститут Фізичної Культури відзначив 50-річчя

Продовж останніх 50-ти років понад 30 студентів і випускників цього інституту брати участь в Олімпійських Іграх. Серед найбільш відомих — триразовий олімпійський чемпіон в спортовій гімнастиці Віктор Чукарін, олімпійські чемпіони Павло Ледньов та Богдан Макуць, срібні медалісти Олімпіяд — Ігор Тер-Ованесян, Ростислав Зауличний, Михайло Сливинський. 10 випускників ЛДІФК були учасниками Олімпіяди в Атланті. Понад 40 студентів входять до збірних дружин України, що виступають в 19 видах спорту. В сучасності в Інституті навчаються 10 майстрів спорту міжнародної кляси, 121 майстрів спорту і 222 кандидатів в майстри.

В жовтні 1996 року ЛДІФК відсвяткував своє 50-річчя. Під сучасну пору ректором Інституту є відомий в Україні заслужений тренер веслування Мирослав Герцик, який протягом 18 років тренував збірну України і 4 збірну кол. СССР. Між іншими М. Герцик був одним з ініціяторів створення патріотичної організації —Української Спортової Асоціяції, яка тісно співпрацювала з Проводом УСЦАК в 1990-91 роках щодо приїзду в західню Україну збірник УСЦАК: копаного м'яча, відбиванки, тенісу, плавання і шахів. М. Герцик є теж віцепрезидентом НОК України.

Коли в 1992 році М. Герцик зайняв цей дуже відповідальний пост ректора ЛДІФК, то, як він згадує, застав повну руїну. Неосвітлені і неопалювані авдиторії, холод в студентському гуртожитку, розладнана матеріяльна база. Поруйноване було і громадське життя Інституту: відсутність нормальної бази і старий недіючий статут не давали стимулу для роботи громадських організацій — як викладачів, так і студентів. Тому починати довелося справді з перебудови. Перші два роки пішли на оновлення керівних органів і створення нормативної бази. Коли новим статутом був закріплений розподіл обов'язків між ректором, деканатами, вченою радою, тоді запрацювали і громадські організації: професійні спілки, студентське братство.

Вивчивши попит в терені на спеціялістів різного профілю і рівня кваліфікації, Інститут провів велику роботу по зміні структури навчання. В 1996 році впроваджено зовсім нову, затверджену Міністерством України в справах молоді і спрту, ступеневу систему освіти. Вона разом з ЛДІФК охоплює Івано-Франківськиії коледж фізичної культури та Львівське училище фізичної культури. На основі цієї системи випускники з Івано-Франківського коледжу приймаються на третій, а Львівського училища на другий курс вузу. Така підготова фахівців не вимагає залучення додаткових коштів. Вже по закінченні другого курсу студенти отримують кваліфікацію „молодший спеціяліст фізичного виховання" і можуть працювати в загальноосвітніх школах, дошкільних дитячих закладах. Після четвертого курсу присвоюють кваліфікацію „бакалавр". А ті, котрі бажають далі продовжувати освіту, на конкурсовій основі зараховуються на п'ятий курс на одну з таких спеціяльностей: фізичне виховання, рекреація і оздоровча фізкультура, фізична регабілітація, професійний і олімпійський спорт, фізична підготова в Збройних Силах. Отож випускник стає „спеціялістом з базою працевлаштування, згідно з обраним фахом". Таким чином, державне замовлення на фахівців виконується за освітньо-кваліфікаційними рівнями підготови і за спеціяльностями. Конкурсова метода комплектації спеціяльностей спонукатиме студентів досягати високого рівня знань.

В зв'язку з приходом українського патріота, яким є М. Герцик, в Інституті, між іншими введено катедру історії українського спорту, що її підтримали талановиті молоді науковці. Є задум відкрити в майбутньому такі сучасні і необхідні напрями, як економіка спорту і, по можливості, спортову журналістику. Тепер в інституті є молоді проректори, з якими легко працювати. Ще не все вдалося в кадровій політиці, але ректор відчуває динаміку в роботі Інституту. Показником позитивних змін є вже те, що до Інституту з пропозиціями своїх послуг звертаються спеціялісти гуманітарного профілю з інших вузів, а на творчі зустрічі з задоволенням ідуть відомі львівські професори, поети, політичні діячі. З нагоди ювілейного свята Інституту журналістка Кіра Василевська запитала ректора: „Ваш погляд на майбутнє вузу?"

— Тільки оптимістичний — відповів М. Герцик. — Я вірю в молоді таланти України, в те, що нове і прогресивне побудують молоді.

Невідкладним є, щоб слідами ЛДІФК пішли такі інститути в усіх містах України, бо тільки в такому випадку можна буде успішно викоренити жахливе русофільство, що його загніздили в українському спорті московські шовіністи.

Подав О. Твардовський

УСК Ню Йорк — Сіркало Еспаньоль СК — 5:1
УСК Ню Йорк — Банатул СК — 1:3

В неділю, 1-го грудня ц. р., перша дружина УСК в зустрічі за Чашу Космополітальної ліґи розгромила еспанську дружину високим вислідом 5:1. Переможні ґолі для нашої дружини здобули Карліньос (2), Плісак, Розафіо і Заращак. В чергових змаганнях за чемпіонат II-ої дивізії Космополітальної ліґи з лідером дивізії — Банатул наша дружина зазнала поразки, вислідом 1:3. Єдиного ґоля для УСК здобув Заращак. Резерва УСК перемогла резервістів Банатул високим вислідом 4:0. Резерва УСК займає в показнику табелі ігор перше місце.

С. К.

О. Соколик в довіднику канадських жінок

Екзекутива СФУЖО повідомляє, що голова СФУЖО Оксана Соколик була впроваджена в книгу „Гу іс гу". В книзі подана багатогранна добровільна діяльність О. Соколик в українському і канадському суспільствах.

О. Соколик була довголітньою головою Мистецької ради Конґресу Українців Канади, Відділ Торонто. Працювала на чільних постах в Онтарійській асоціяції вчителів музики. Крім інших організацій, є членкою Ліґи Українських Католицьких Жінок Канади, від організації якої працює у СФУЖО. О. Соколик була виховною референткою СФУЖО в роках 1981–87, 1987–92, заступ-ницею голови СФУЖО, а в 1992 була вибрана головою СФУЖО. Від 1988 року — член Президії Світового Конґресу Вільних Українців; від 1993 — друга заступниця президента СКУ.

Крім інших нагород, в 1982 році була відзначена провінцією Онтаріо за добровільну працю в українському і канадському суспільствах.

В 1993 року дістала в Україні нагороду ім. Митрополита Андрія Шептицького за громадську працю в діяспорі та за співпрацю з Україною.

* ПОСЛУГИ *

* FUNERAL DIRECTORS *